

Силабус курсу

Методики отримання емпіричних даних.

Освітній рівень: третій (освітньо-науковий)

Галузь знань: 24 Сфера обслуговування

Спеціальність: 242 Туризм і рекреація

Рік підготовки: –1, семестр – 2

Компонент освітньо-наукової програми: обов'язковий

Обсяг курсу – 1 кредит (30 годин, з них 4 – лекції, 6 – практичні заняття, самостійної роботи –20 год.).

Керівники курсу:

К.н.ф.в. і с., доцент

Курчаба Тетяна Миколаївна

Контактна інформація:

tmsportsociology@gmail.com

Опис дисципліни

Метою навчальної дисципліни “Методики отримання емпіричних даних” є формування в аспірантів та здобувачів наукового ступеня фундаментальних знань та умінь стосовно методів наукових досліджень на філософсько-методологічному, теоретичному та експериментально-емпіричному рівнях.

Значення дисципліни в системі підготовки висококваліфікованих спеціалістів обумовлюється усвідомленням особливостей своєї майбутньої діяльності, що безпосередньо спрямована на здобуття наукового ступеня та вченого звання.

В результаті вивчення дисципліни аспіранти повинні:

ЗНАТИ:

- закономірності побудови наукового дослідження, сучасні методи та методики отримання наукової інформації.

- методику і техніку соціологічних досліджень у сфері фізичної культури та спорту;

ВМІТИ:

- визначати засоби і методи наукових досліджень відповідно до завдань наукового дослідження; організувати наукове дослідження; аналізувати отриману науково-методичну інформацію і розробляти рекомендації; оформлювати результати наукових досліджень у вигляді статей, доповідей та їх тез;
- організувати та провести конкретно-соціологічне дослідження у сфері туризму; скласти програму дослідження, анкету для отримання соціологічної інформації, провести обробку отриманої соціологічної інформації, оперувати даними галузевої соціології; використовувати набуті навички проведення соціологічного дослідження у повсякденній педагогічній та організаційно-управлінській діяльності; використовувати отриману інформацію для прогнозування соціальних явищ та процесів у сфері туризму;

Зміст курсу

Теми	Результати навчання	Оцінювання
1. Програмування та організація дослідження.	Розуміти визначення соціологічне дослідження: поняття, функції, види. Уміти класифікувати соціологічні дослідження, їх функції, види, етапи. Знати методику, техніку та процедуру соціологічного дослідження, його мету і завдання. Розрізняти поняття проблеми, предмету та об'єкту дослідження. Визначати мету і завдання у соціологічному дослідженні. Формулювати гіпотезу у соціологічному дослідженні, теоретичне та емпіричне уточнення понять. Уміти складати програму соціологічного дослідження та її компоненти. Визначати програму соціологічного дослідження, її призначення та складові частини. Розуміти значення програми в конкретно-соціологічному дослідженні. Складати методико-процедурний розділ програми. Складати стратегічний план дослідження, розрізняти його різновиди. Обґрунтовувати методи збору, обробки та аналізу соціологічної інформації. Характеризувати робочий план дослідження сучасних проблем туризму та його структурних елементів. Мати уявлення про програму як теоретичну розробку підходів та шляхів вирішення конкретної проблеми у галузі туризму.	Групова дискусія.
2. Аналіз документів і спостереження та експеримент в соціології.	Знати аналіз документів: поняття, види, особливості застосування. Розуміти визначення документу в соціології, класифікацію документів. Визначати проблему надійності та достовірності документів та техніка їх відбору. Використовувати загальні та спеціальні методи аналізу документів. Застосовувати контент-аналіз документів, розуміти його сутність та	Групова дискусія

	місце у соціологічному дослідженні. Розуміти місце аналізу документів серед інших методів дослідження практики використання у галузі туризму. Використовувати соціологічне спостереження та експеримент як методи збору первинної соціальної інформації. Розуміти визначення та загальну характеристику спостереження та експерименту як методів збору первинної соціологічної інформації. Знати особливості проведення спостереження та експерименту. Визначати проблему надійності та достовірності спостереження та експерименту. Розрізняти особливості методів спостереження та експерименту при вивченні сучасних проблем галузі туризму.	
3. Опитування як метод збору соціологічної інформації.	Розуміти роль опитувань у зборі первинної соціальної інформації. Розрізняти види опитувань. Вміти давати загальну характеристику опитування як методу отримання первинної соціологічної інформації. Знати про анкетування у соціологічному дослідженні: різновиди та особливості. Уміти скласти соціологічну анкету та розуміти техніку її створення. Знати вимоги до питань анкети. Знати про інтерв'ю у соціологічному дослідженні, його специфіку. Розрізняти види інтерв'ю, його етапи. Розуміти співвідношення анкети та інтерв'ю у соціологічному дослідженні туристичної галузі. Знати метод експертних оцінок та умови його застосування. Розуміти суть та особливості соціометричного опитування. Знати основні вимоги до складання соціометричної анкети.	Обговорення на семінарському занятті. Кейси.
4. Вибірка у соціологічному дослідженні.	Розуміти застосування вибіркового методу у соціологічному дослідженні. Знати визначення генеральної та вибіркової сукупності. Знати визначення репрезентативності вибірки. Розуміти помилки вибірки, системні та випадкові помилки вибірки. Розрізняти типи та різновиди вибірки. Розуміти сутність вибірових досліджень у практиці туризму.	Обговорення на семінарському занятті. Соціологічний практикум.
5. Обробка та аналіз соціальної інформації. Прогнозування соціальних явищ та процесів.	Знати опис інформації та обчислення узагальнюючих параметрів, коефіцієнт зв'язку між двома ознаками. Розуміти кореляційний і регресійний аналіз. Знати методи багатовимірної статистики: факторний кластерний аналіз. Вміти скласти підсумковий документ аналізу соціологічної інформації. Вміти формулювати практичні рекомендації, бачити шляхи їх реалізації. Розуміти специфіку проведення соціологічних досліджень у сфері туризму. Розуміти соціальні показники, їх вимірювання. Розуміти природу соціального показника. Знати основні методологічні принципи обґрунтування соціальних показників. Знати соціальні показники, соціальні індикатори, соціальні норми та нормативи. Розуміти проблеми вимірювання соціальних	Обговорення на семінарському занятті. Соціологічний практикум.

	показників. Розуміти проблему обґрунтування зв'язку між показниками та властивостями, що досліджуються у сфері. Вміти прогнозувати соціальні явища та процеси. Знати методологічні основи передбачення майбутнього. Розрізняти методи соціологічного прогнозування.	
--	---	--

Відповідно до освітньо-наукової програми спеціальності «Туризм і рекреація» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти здобувачі мають досягти таких результатів навчання:

1) загальні компетентності:

ЗК. 5. Здатність виявляти та вирішувати наукові і науково-прикладні проблеми, ухвалювати науково обґрунтовані рішення.

2) фахові компетентності:

СК 6. Здатність визначати та аналізувати сучасні тенденції розвитку туристичної сфери в Україні та світі, виокремлювати та вирішувати науково-практичні проблеми організації спеціалізованих видів туризму.

СК 7. Здатність вільно спілкуватися з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством у цілому.

Програмні результати навчання:

ПРН 9. Ідентифікувати та розв'язувати складні наукові і науково-прикладні проблеми, ухвалювати обґрунтовані рішення для сутнісної оптимізації різних напрямів туристичної діяльності.

ПРН 13. Проводити оцінку туристичного потенціалу та ефективності функціонування туристичного комплексу країни; аналізувати та прогнозувати тенденції розвитку регіональних туристичних систем.

ПРН 14. Формувати стратегічні пріоритети та практичні механізми розвитку туристичних дестинацій, організації спеціалізованих видів туризму, зокрема спортивного; розробляти інноваційні моделі розвитку суб'єктів туристичної діяльності; обґрунтовувати підходи до гарантування безпеки та сталого розвитку туристичних систем різних рівнів.

ПРН 15. Використовувати досвід зарубіжних країн у реалізації програм розвитку туристичної сфери в Україні та її регіонах; аналізувати фактори зовнішнього середовища діяльності туристичних підприємств з метою формування інноваційних моделей їх розвитку.

Літературні джерела

1. Педагогічний експеримент : навч. посіб. для студ. пед. ВНЗ / Євдокимов В. І., Гавриш І. В., Агапова Т. П., Олійник Т. О. – Харків : ОВС, 2001. – 148 с.

2. Основні вимоги до дисертацій та авторефератів дисертацій // Бюлетень Вищої атестаційної комісії України. – 2007. – № 6. – С. 9–17.

3. Основи науково-дослідної роботи магістрантів та аспірантів у вищих навчальних закладах (спеціальність: 017 Фізична культура і спорт): навчальний посібник /В. М. Костюкевич, В. І. Воронова, О. А. Шинкарук, О. В. Борисова; за заг. ред. В. М. Костюкевича. – Вінниця : ТОВ «Нілан – ЛТД», 2016. – 554 с.

4. Пономаренко Л. А. Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня : метод. поради / Л. А. Пономаренко. – Київ : Толока, 2001. – 80 с.
5. Бюлетень Вищої атестаційної комісії № 6 (92) – К. : редакція «Бюлетня Вищої атестаційної комісії», 2007. – 56 с.
6. Положення про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів [Текст] : постанова Каб. міністрів України від 1 березня 1999 р. № 309 // Офіц. вісн. України, 1999. – № 9 від 13.09.1999.
7. Про затвердження порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника [Текст] : постанова Каб. міністрів України від 7 березня 2007 р. № 423 // Офіц. вісн. України, 2007. – № 18 від 23.03.2007.
8. Положення про спеціалізовану вчену раду [Текст] : наказ М-ва освіти, науки, молоді та спорту України від 14 вересня 2011 р. № 1059 // Офіц. вісн. України, 2011. – № 78 від 17.10.2011.
9. Про затвердження Порядку формування Переліку наукових фахових видань України [Текст] : наказ М-ва освіти, науки, молоді та спорту України від 17 жовтня 2012 р. № 1111 // Офіц. вісн. України, 2012. – № 86 від 19.11.12.
10. Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук [Текст] : наказ М-ва освіти, науки, молоді та спорту України від 17 жовтня 2012 р. № 1112 // Офіц. вісн. України, 2012. – № 86.
11. Деякі питання експертних рад з питань проведення експертизи дисертаційних робіт Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України [Текст] : наказ М-ва освіти, науки, молоді та спорту України від 14 вересня 2011 р. № 1167 // Офіц. вісн. України, 2011. – № 78 від 17.10.2011, с. 2894
12. Барвінський А.О. Соціологія: Курс лекцій для студ. ВНЗ: Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 328 с.
13. Білоус В.С. Соціологія у визначеннях, поясненнях, схемах, таблицях: Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2002. – 140 с.
14. Болотіна Є.В., Мішура В.Б. Соціологія: Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 128 с.
15. Городяненко В.Г. Социологический практикум: учебно-методическое пособие. – К.: Изд. Центр «Академия», 1999. – 160 с.
16. Дворецька Г.В. Соціологія: навчальний посібник. Вид. 2-ге, перероб.і доп. – К.: НЕУ, 2002. – С. 347-428.
17. Козловець Є.А. Соціологія: Словник термінів і понять. – К.: Кондор, 2006. – 327 с.
18. Нестуля О.О. Соціологія: практикум: навч. посіб. (для студ. вищ. навч. закл.) / О.О.Нестуля, С.І.Нестуля, С.Ж.Верезомська – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 272 с.
19. Паніна Н.В. Технологія соціологічного дослідження: Курс лекцій. – К.: І-нт соціології НАН України, 2007. – 320 с.

20. Практикум з соціології: Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти / За редакцією В.М. Пічі. – Львів: «Новий світ – 2000», 2004. – 368.

21. Сурмін Ю.П., Туленков Н.В. Методология и методы социологических исследований: Учеб. пособие. – К., 2000.

22. Соціологія: Навч. посіб. / За ред.. С.Макеєва, К.: Знання, 2005. – 455 с.

23. Соціологія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. В.Г.Городяненка. – К.: Видавничий центр «Академія», 2002. – 560 с.

24. Танчин І.З. Соціологія: Навч. посіб. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – 351 с.

25. Черниш Н. Й. Соціологія: Підручник за рейтингово-модульною системою навчання. – 5-тє вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2009. – 468 с.

26. Юрій М.Ф. Соціологія: Підручник. – К.: Кондор, 2007. – 288 с.

Допоміжна:

1. Головаха Є., Горбачик А., Паніна Н. Україна та Європа: Результати міжнародного порівняльного соціологічного дослідження. – К.: Ін-т соціології НАН України, 2006. – 142 с.

2. Костенко Н., Іванов В. Досвід контент-аналізу: моделі та практики. – К.: Центр вільної преси, 2003. – 200 с.

3. Статистичний щорічник України за 2006 р. – К.: Консультант, 2007. – 551 с.

4. Циба В.Т. Математичні основи соціологічних досліджень: кваліметричний підхід. – К.: МАУП, 2002. – 248 с.

5. Abel T. Podstawy teorii sociologiczney. - Warszawa, 1997.

Політика курсу

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Практичні заняття, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (60% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання курсу відбувається у визначеному положеннями Університету порядку.

Політика щодо академічної доброчесності: Усі види робіт виконуються аспірантами самостійно. У конспектах самопідготовки до семінарських занять необхідно вказувати джерела отримання інформації.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є одним із компонентів оцінювання, адже дає змогу отримати максимальний бал за усі види робіт. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування та ін.) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять в усній формі, а також шляхом оцінювання активності аспірантів під час лекцій і обговорення вивченого матеріалу. Максимальний сумарний бал за результатами поточного оцінювання – 50.

Підсумковий контроль – залік, який виставляється за результатами поточного контролю та оцінювання соціологічного практикуму (максимум 50 балів). Максимальна кількість балів за курс – 100.